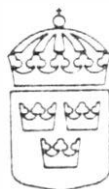

Motion till riksdagen

1989/90:Sk392

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Ett miljöpolitiskt skattesystem

Mot.
1989/90
Sk392

Ett grönt skattesystem

1. Ekologiska och ekonomiska grundbultar

Miljöpartiet de gröna arbetar för ett samhälle som lever i ekologisk balans med miljön. Partiets konkreta handlingsprogram kan härledas ur fyra ideologiska solidaritetsbegrepp:

- Solidaritet med naturen och de ekologiska systemen
- Solidaritet med kommande generationer
- Solidaritet med utsatta grupper inom Sverige
- Solidaritet med människorna i u-länderna

Utgångspunkten för miljöpartiets ekonomiska politik är att vi människor måste hushålla med resurserna inom ramarna för vad som är ekologiskt möjligt så att livsvillkoren skall kunna tryggas såväl för nuvarande som för kommande generationer. Speciellt är följande viktigt när det gäller beskattningen:

- Konsumtionen av ändliga resurser måste avpassas så att vi inte nu förbrukar de resurser som framtida generationer skall leva av.
- Även användning av förnybara resurser måste hållas inom förnyelsens ramar.
- Föroreningen av mark, vatten och luft måste begränsas så att naturen åter kan fungera i balans och återvinna sin naturliga reningsförmåga.
- Livskvaliteten för alla människor bör vara så hög som möjligt; detta gäller även ekonomiskt svaga grupper i vårt eget och i andra länder.

Därför är miljön det primära när det gäller de indirekta skatterna och lägneprofilen det primära när det gäller de föreslagna lättnaderna i inkomstskatten.

2. Motiv för ändring av skattesystemet

2.1 Livskvalité eller ekonomisk tillväxt

Det finns två utbredda, men felaktiga uppfattningar om relationen mellan ekonomisk tillväxt och livskvalité. Den ena är att ekonomisk tillväxt sådan den avspeglas i bruttonationalproduktens ökning alltid leder till högre mate-

riell standard för medborgarna, den andra är att högre materiell standard leder till högre livskvalité.

Bruttonationalprodukten är ett otillräckligt och ofta direkt missvisande mått på välståndet i ett land och hos dess medborgare.

Den andra missuppfattningen, nämligen att livskvalité kan mätas i materiell standard, är ett arv från 1960-talet, då folk i allmänhet faktiskt trodde detta. Med en allt visare syn på livets värden, har en omvärdering börjat. Miljöpartiet de gröna hälsar detta med glädje.

Miljöpartiet de gröna anser det mycket angeläget att få fram förslag på bättre mått än BNP för att mäta vad som verkligen är viktigt för ett lands och dess medborgares välbefinnande.

När vi nu yrkar på en sänkning av den direkta skatten på arbete och samtidigt vill öka beskattningen av kapitalinkomster, energi, transporter och konsumtion, är det med en förväntan att människor skall bete sig på ett ansvarsfullt sätt, på ett sätt som grundar sig på förståelse av livskvaliténs förutsättningar. I stället för att öka sitt lönearbete för att driva upp sin materiella standard, kan många välja ökad fritid och ökade insatser inom den informella sektorn, dvs ägna mer tid åt familj, åt att hjälpa medmänniskor och åt andra obetalda sysselsättningar. Detta minskar penningekonomin betydelse till förmån för ökad livskvalité och ökad självtillit.

2.2 Skatter som miljöpolitiskt styrmedel

Skatterna skall användas som styrmedel för att motverka misshushållning med resurser och miljö. Skatterna på ändliga råvaruresurser måste höjas kraftigt för att minska överflödskonsumtionen av dem. Miljöskatter och avgifter på miljöfarliga utsläpp m.m. måste också införas i större utsträckning och på ett mer konsekvent sätt. Den del av inkomsterna från sådana skatter som förväntas bestå under lång tid framåt kan användas till att sänka skatterna på arbetsinkomster, både den direkta inkomstskatten och arbetsgivaravgifterna. En sådan överflyttning av skattebördan från skatt på arbete till skatt på naturresurser och miljöutsläpp gynnar en miljö- och resursvänlig konsumtion samt återvinning.

En betydande del av inkomsterna från höjda skatter på ändliga råvaror och på miljöutsläpp ger emellertid endast intäkter i ett kort tidsperspektiv. Eftersom syftet med skatterna är att minska resursförbrukning och utsläpp kommer skatteinkomsterna att minska i takt med att så sker. Sådana inkomster kan inte användas för sänkning av inkomstskatterna utan bör i stället användas till investeringar i ny miljövänlig teknik, t.ex. järnvägsinvesteringar, i flödande energikällor samt i energisparande.

2.3 Skatter som fördelningspolitiskt styrmedel

Skatterna bör, i likhet med vad fallet varit hittills, användas som fördelningspolitiskt instrument. För detta krävs för det första ett regelsystem som försvårar skatteundandragande. För det andra skall skatteskalen ha en god låglönestruktur, dvs att de som har höga inkomster skall betala hög skatt och att de som har små inkomster skall ha lägre skatt och därtill eventuella bidrag.

Enligt de riktlinjer för beskattning som miljöpartiet de gröna antagit skall

kapitalvinster beskattas minst lika hårt som arbetsinkomster. Detta är viktigt ur fördelningspolitisk synpunkt men också därför att kapitalets makt i många fall är destruktiv ur miljösynpunkt.

Mot. 1989/90
Sk 392

Målsättningen för skattepolitiken är att minska skatter och avgifter på normala arbetsinkomster och ersätta dem med högre skatter på råvaror, konsumtion, reavinster och kapitalinkomster.

2.4 Motionens innehåll

Eftersom en proposition om den andra delen av skattereformen väntas under våren kommer vi att då återkomma med detaljerad hemställan på de olika förslag som ligger i skattereformen.

I denna motion anger vi på olika områden och ibland punkter efter vilka riktlinjer vi vill se den andra etappen av skattereformen.

På flera områden har miljöpartiet de gröna skatteförslag som väsentligt avviker från utredningsförslagen. Några av våra förslag bör genomföras redan den 1 juli 1990. Dessa punkter tas särskilt upp i hemställan.

Budgetkonsekvenserna av de skatteförslag som läggs i denna motion finns redovisade i vår finanspolitiska motion, som innehåller miljöpartiet de grönas alternativa budgetförslag. I de fall där det fortfarande råder osäkerhet om den exakta utformningen av vissa förslag har vi gjort en ekonomisk rambedömning.

3. Inkomstskatten 1991

3.1 Skatteskala och grundavdrag

För att uppfylla de krav som motiveras av den önskade låglöneprofilen, måste skatteskalan innehålla ett väsentligt höjt grundavdrag samt en progressivitet i de högre inkomstlägena.

Den i avtalet mellan folkpartiet och socialdemokraterna planerade sänkningen av den statliga inkomstskatten kommer huvudsakligen höginkomstagarna tillgodo. Avsikten är att även de allra högsta inkomstagarna skall ha en marginalsatt av endast 50 % (under förutsättning av en kommunalskatt om 30%). Detta innebär en sänkning från nuvarande 65 %, vilket skulle medföra en ytterst kraftig höjning av den materiella konsumtionen för en grupp som redan lever mycket väl. Vi planerar i stället att föreslå en högsta marginalsatt av 60 % eller något däröver. Samtidigt avser vi yrka på en höjning av grundavdraget från 10 000 till 20 000 kronor.

3.2 "Extra arbetsinkomst"

Vi föreslår ett inkomstslag, "extra arbetsinkomst", som innefattar diverse inkomster av icke yrkesmässig verksamhet, hobby etc. Inom detta bör ett särskilt avdrag om 10 000 kr. finnas.

Den extra arbetsinkomsten är inte avsedd att gälla övertid eller annan anställning inom den sektor i vilken den skattpliktiges huvudinkomst ligger. Miljöpartiet de gröna ser däremot positivt på mångfalden i arbetslivet, på att skrivbordsfolk också har aktiviteter utomhus, på att kroppsarbetare också kan göra insatser inom den kulturella eller den politiska sektorn. Exempel

pa extra arbetsinkomst är kott- eller bärplockning, konstantverk som bedrivs pa fritid, idrottsledares uppdrag, mindre lantbruk som bedrivs vid sidan av annan anställning och annan liknande "företagsverksamhet". Eventuellt skulle inkomstslaget "extra arbetsinkomst" kunna knytas till ett nytt företagsbegrepp, benämnt "mini-företag" enligt ett förslag från professor Lars Ingelstam.

Personer som i dagens ekonomiska system har denna typ av extra arbetsinkomster hamnar i endera av två kategorier: Antingen tar de emot pengar eller bytestjänster "utan kvitto" och handlar då olagligt, eller också deklarerar de sin inkomst och måste då betala både sociala avgifter och inkomstskatt.

Vi menar att ingetdera av dessa alternativ är bra, men att i själva verket samhället borde se positivt på dessa aktiviteter, som tillhör den informella sektorn av ekonomin, aktiviteter för vilka inte tid och pengar är avgörande mätetal. Sådana inkomster skall inte heller vara förmånsgrundande. Vi bedömer att statens inkomstbortfall av detta är liten eftersom en stor del av denna verksamhet i dag troligen sker svart. En positiv effekt av vårt förslag vore att många människor inte skulle behöva känna sig som brottslingar för att de inte betalar skatt på sin hobbyverksamhet.

Riksskatteverket bör få i uppdrag att utreda hur detta inkomstslag bör avgränsas.

4. Beskattning av bilförmån

Nuvarande system för beskattning av den förmån som det innebär att ha firmabil uppmuntrar i hög grad privatkörning. Med tanke på de tilltagande miljö- och hälsoproblem som är direkt förknippade med biltrafik måste det anses vara helt förkastligt. Højningen av förmånsvärdet till 30 % av nybilsvärdet var ett första steg i riktning mot en rimligare beskattning. Förmånsvärdet bör höjas till 40 % för år 1991.

5. Avdrag för resor till och från arbetet

Angående avdrag för resor till och från arbetet måste reglerna primärt ha syftet att inte uppmuntra bilresor i tätorter.

Vi föreslår att minimigränsen för avdrag för resa till och från arbetet skall vara 1,5 mil (enkel resa); över denna gräns skall den skattskyldige ha rätt att dra av 8 kr/mil oberoende av vilket forskaffningsmedel han i verkligheten använt. Ett avdragstak om 30 000 kr. bör finnas.

Genom att avdraget är knutet till person snarare än till forskaffningsmedel, uppmuntrar vårt förslag till användning av allmänna kommunikationsmedel och till samåkning i högre grad än nuvarande utformning av reseavdraget. Med hänsyn till att en stor del av taxeringsnämndernas, skattemyndigheternas och skattedomstolarnas arbete går åt till att pröva bl a tvåtimmarsregeln i det nuvarande avdraget kommer vårt förslag att innebära en betydande administrativ förenkling och ge berörda myndigheter möjlighet att koncentrera sitt arbete på viktigare uppgifter.

6.1 Boendekostnad

Ett nytt skattesystem kan ha mycket stort inflytande på bostadssektorn genom att det inverkar på både byggkostnader och boendekostnader. Problemen inom denna sektor är speciellt svårlösta eftersom flera motstridiga syftemål måste beaktas. Dels är det viktigt att en rimlig bostad är inom räckhåll för alla, dels är det ett rättvisekrav att boende inte som nu subventioneras med närmare 40 miljarder kronor av skattemedel. Det är också dålig regionalpolitik att huvudparten av detta stöd går till storstäderna. Även om man knappast kan tänka sig en bostadspolitik utan samhällsstyrning, måste den nuvarande styrningen betraktas som olycklig.

Boendestandarden skall vara rimlig och de som väljer högre standard skall själva betala för den. Nuvarande subventionsmönster för fastigheter, vilket innebär att ägare får höga vinster genom statsfinansierade stöd måste läggas om.

Miljöpartiet de gröna anser inte att samhällets stöd skall bindas till viss form av konsumtion. I stället för bostadssubventioner föreslår vi ett bas-tillägg, som också skulle komma glesbygden till del och där konsumenten har större frihet att välja hur stödet skall utnyttjas. I detta avseende kommer vi att presentera vårt detaljerade program i samband med bostadspropositionen i april.

6.2 Fastighetsbeskattning i populära fritidsområden

Den nyligen beslutade fastighetstaxeringen ger särskilda problem i skärgårdar och andra områden, som är intressanta för fritidsbebyggelse. Vi anser att problemet är ytterst allvarligt för dem som berörs och att man måste beakta det faktum att varje hus har två olika marknadsvärden, ett högt värde som eftertraktat fritidshus och ett lägre värde som ortsbor har råd med; det finns ju också två distinkt olika marknader för sådana fastigheter. Taxeringsvärdet skall alltså vara annorlunda för ett hus som bebos av ortsbor än om det är ett fritidshus. Förhållandet mellan de två värdena bör fastställas för varje kommun och grundas på verkliga försäljningar.

6.3 Energibesparande installationer

Den nya fastighetstaxeringen kommer enligt existerande regler att medföra kraftigt höjda skatter. Särskilt upprörande är det att sådana installationer som gjorts i energibesparande syfte ger väsentligt högre taxeringsvärde. Insatserna är vanligen så stora att de inte är lönsamma ur ekonomiskt kortsiktsperspektiv, men däremot är de samhällsekonomiskt värdefulla. Nedsättning bör göras för sådana installationer vid den slutliga beräkningen av taxeringsvärdena.

7.1 Beskattning av pensionsförsäkringarnas kapitalavkastning

Det förslag som RINK (utredningen om reformerad inkomstbeskattning) lagt angående beskattning av pensionsförsäkringarnas avkastning, motiverades av att allt sparande skall beskattas på ett likformigt sätt. Så har inte skett tidigare, vilket torde vara en viktig orsak till att en allt större andel av bl a svenska aktier numera ägs av institutioner, typ pensionsförsäkringsbolag, i stället för av enskilda hushåll. För miljöpartiet som eftersträvar ett smäskalligt och spritt ägande är detta inte tillfredsställande. Skattefriheten för pensionsförsäkringsbolagen har också gynnat dessas möjligheter att investera i kontorsfastigheter, m.m. bl.a. i centrala lägen i storstäderna, vilket bidragit till en osund överhettning i dessa områden.

En beskattning av pensionsförsäkringarnas avkastning är därför motiverad. Med hänsyn till att medel i pensionsförsäkringar är långsiktigt bundna och med hänsyn till konkurrensen med utlandet bör dock skatteuttaget vara något lägre jämfört med övriga kapitalinkomster.

7.2 Avdragstaket i inkomstslaget kapital

Miljöpartiet de gröna anser att ett tak för ränteavdrag bör finnas. Detta bör göras så högt att vanliga människors lån för rimligt boende inte försvåras, men inte så högt att det för välbärgade människor utgör en väsentlig möjlighet till skatteundandragande.

7.3 Särskilt avdrag för småsparare

Det av RINK föreslagna slopade avdraget om 1600 kr från inkomst av kapital slår enligt vår mening alltför hårt mot småsparare. Därför föreslår vi ett sparavdrag om 30 % av den del av kapitalinkomsterna (brutto, dvs. före eventuella avdrag i detta inkomstslag) som understiger 6 000 kr.

8. Miljöriktig profilering av de indirekta skatterna

8.1 Inflationsskydd av punktskatter, råvaruskatter och utsläppsskatter

Förutom mervärdesskatt föreslår vi på en rad områden punktskatter på råvaror, utsläppsskatter etc. som inte utgör en viss procent av ett marknadspris. Det är viktigt att dessa årligen, automatiskt uppräknas med inflation eftersom de annars kommer att urholkas. Så har exempelvis skett med bensinskatten under nästan hela 80-talet.

8.2 Mervärdesskatten på mat

Som vi framhåller i en separat motion bör mervärdesskatten på basmat slopas. Samtidigt höjs momsens på övriga varor så att de totala momsintäkterna blir oförändrade.

8.3 Energibesattningen

I en särskild motion har vi redogjort för miljöpartiets syn på energibesattningen. Denna innebär i korthet att energi bör beskattas med råvaruskatter på icke förnyelsebar energi samt med miljöskatter. En sådan energibesattning drabbar all användning av icke förnyelsebara energiråvaror och sådan energianvändning som medför miljöproblem. Den uppmuntrar till utvecklande av teknik för effektiv energiomvandling och minskande utsläpp. Alla verksamheter som förbrukar energi drabbas lika och får samma sparincitament.

När det gäller den nyligen genomförda mervärdesskatten på energi, anser vi att förnybara energikällor bör undantas. Det är viktigt att uppmuntra användning av biobränslen, vindkraft, solfångare m.m. I samband med beslutet om mervärdesskatt sänkte riksdagen punktskatterna på el utan att införa råvaruskatter på energi, vilket innebär att incitamentet för elsparande inom industrin minskar. Vi anser detta helt ansvarslöst i rådande energisituation.

Vi föreslår, och motiverar närmare, följande skatter i vår partimotion angående energipolitiken.

8.3.1 Fossila bränslen (olja, kol, naturgas, gasol)

De nuvarande punktskatterna avskaffas och ersätts av

- råvaruskatt 5,9 öre per kWh av bränslets energiinnehåll
- koldioxidskatt 25 öre/kg koldioxid
- svavelavgift 50 kr/kg svavel
- kväveavgift 40 kr/kg räknat som kvävedioxid

Utsläppsskatterna är räknade per kg utsläpp; deras inflytande på energipriser framgår för olika energikällor ur nedanstående tabell.

Skatterna/avgifterna skall utgå även på fossila bränslen som används för elproduktion.

Eftersom skatteomläggningen på inkomstskatt sker först den 1 jan 1991 föreslås omläggningen av skatten ske i två steg. Den 1 juli 1990 avskaffas punktskatterna, införs koldioxidskatten och en råvaruskatt på 4 öre/kWh. Den 1 januari 1991 höjs råvaruskatten till 5,9 öre och införs svavel- och kväveavgifterna.

8.3.2 Elproduktion

Den nuvarande skatten på el i konsumentledet avskaffas och all beskattning av el sker på energiråvaran. På uran införs en råvaruskatt på 12,3 öre/kWh energiinnehåll i uranet från den 1 juli 1990. Den 1 januari 1991 höjs skatten till 16 öre/kWh.

8.3.3 Torv och flis

För torv och flis uttages svavel- och kväveavgifter på samma sätt som för fossila bränslen. På längre sikt (ca 10 år) bör även torven betala koldioxidskatt.

8.3.4 Vindkraft och solenergi

Ingen skatt uttages och restitution ges på inbetalad mervärdesskatt.

Nedanstående tabell visar de totalt föreslagna punktskatterna på olika energislag från den 1 januari 1991 uttryckta i öre/kWh (exklusive kväveavgiften, eftersom intäkterna av denna föreslås fördelas tillbaka till producenterna)

Energiskatter, alla uttryckta i öre/kWh:

Energislag	Punktskatt	Utslappsskatt (exkl. NOx)	Totalskatt
Kol	5,9	10,1	16,0
Olja	5,9	9,1	15,0
Naturgas	5,9	5,0	10,9
Torv	0	1,8	1,8
Gasol	5,9	5,9	11,8
Uran	16,0		16,0
Vattenkraft, äldre			2,0
Vattenkraft, nyare			1,0
Biobranslen	0	0	0
Vindkraft	0	0	0

8.4 Speciella förhållanden för elintensiv industri

Elintensiv industri har i dag nedsatta energiskatter enligt den så kallade 1.7 %-regeln, dvs skatten får aldrig överstiga 1.7 % av företagets försäljningssiffror. Målet måste vara att avveckla sådana särskilda nedsättningar av energiskatten. Vi anser att även elintensiv industri skall betala full energiskatt och alltså uppmuntras att införa energibesparande förbättringar. För att bibehålla industrins internationella konkurrenskraft bör övergångsvis ett mer neutralt stöd än nuvarande skatterabatter ges. Regeringen bör dessutom bedriva ett aktivt arbete för att internationellt förmå andra länder att upphöra med sina subventioner till den energikrävande industrin.

Som ett provisorium från 1 juli 1991 föreslår vi att procentsatsen som företagen skall betala själva höjs från 1.7 till 2.2 % av omsättningen.

För att inte industrin totalt sett skall drabbas av alltför kraftigt ökade kostnader till följd av vårt förslag föreslår vi att de intäkter som inflyter från höjda energiskatter för dessa användarkategorier i betydande omfattning används till sänkning av arbetsgivaravgifter enligt förslag som närmare presenteras nedan. Som ovan sagts kommer den energiintensiva industrin att få en mätlig kostnadsökning till följd av att 1.7 %-regeln ändras till 2.2 %.

8.5 Beskattningen av vägtrafiken

I en särskild partimotion från miljöpartiet de gröna har vi diskuterat de miljömässiga problemen med bilismen och krävt att ekonomiska styrmedel används för att minska den. Här kan refereras att vi för vägtrafikens del från och med 1 januari 1991 kräver:

- en koldioxidskatt på 25 öre/kg (vilket betyder 58 öre/liter bensin och 70 öre/liter diesel),
- en kväveoxidskatt på 60 kr/kg (vilket betyder 18 öre/liter bensin, motsvarande på kilometerskatten),
- en kolväteskatt på 36 kr/kg (vilket betyder 6 öre/liter bensin, motsvarande på kilometerskatten).

- en blyskatt på 50 öre/liter blyad bensin,
- en bensinskatt (kostnadsansvaret) på 2,66 kr/liter bensin och motsvarande uppjustering av kilometerskatten,
- en energiskatt på 5,9 öre/kWh för fossila bränslen (vilket betyder 59 öre/liter bensin och 55 öre/liter diesel)

Därtill kommer den mervärdesskatt som riksdagen redan har beslutat och som skall utgå från och med 1 mars 1990. Det betyder att det totala bensinpriset blir 7,50 kronor/liter.

För påföljande år föreslår vi en ytterligare ökning av koldioxidavgiften med 10 öre per kg och år upp till 65 öre/kg vid år 1995. Uppjusteringar av kolväteavgiften torde också kunna bli aktuell bl.a. med hänsyn till de tilltagande astmatiska besvären i städerna.

Vi har bedömt att dessa pålagor i sig kommer att medföra en minskad biltrafik med ca 15 % till 1995. Det förutsätter dock en samtidig utbyggnad av kollektivtrafik som kommer att ta över denna trafik. Genom ytterligare åtgärder, bl.a. restriktioner mot bilism i storstäder, ändrade avdragsregler och ytterligare satsningar på järnväg och miljövänlig kollektivtrafik, räknar vi med att minska biltrafikarbetet med 25 % till 1995.

Skattesystemet kan också användas till att direkt gynna de alternativ som behöver utvecklas särskilt snabbt. Vi anser därför att eldrift, biobränsledrift och vätagasdrift för motorfordon bör vara skattebefriad.

Vidare föreslås att kilometerskatten räknas upp med belopp som motsvarar en ökad drivmedelskostnad om 80 öre per liter. Denna ökning skall gälla alla fordon som betalar kilometerskatt. Intäktsökningen beräknas till 0,8 miljarder kronor.

8.6 Skatten på flygtrafiken

Det är nödvändigt att också flyget betalar sina miljö- och samhällskostnader både när det gäller resursförbrukning och i fråga om utsläpp.

Den nuvarande miljöskatten på flygets kväveoxidutsläpp bör därför skärpas till samma nivå som vi ovan föreslår för energisektorn och kompletteras med differentierade landningsavgifter så att begränsning av kortdistans-flyget i södra och mellersta Sverige kan uppnås utan att allvarligt påverka den regionalpolitiska synpunkt viktiga flygtrafiken på Norrland och Gotland. Den totala skatten på flyg bör motsvara vad en bränsleskatt på 2,50 kronor per liter flygbränsle skulle ge. Med hänsyn till Chicago-konventionen kan det dock vara praktiskt att inte nu lägga skatten direkt på bränslet, utan istället ta ut den på ovan beskrivet sätt.

8.7 Alkohol och tobak

Med hänsyn till de stora sociala problem och sjukvårdskostnader som orsakas av alkohol- och tobakskonsumtion bör en real skattehöjning ske på detta område. Vi föreslår att gällande skattesatser för tobak och spritdrycker höjs med 40 % från den 1/7 1990 medan skatten på vin, malt- och läskedrycker höjs med 20 %. Detta beräknas ge ca 3 miljarder kronor med en antagen konsumtionsminskning i storleksordningen 5–15 %.

8.8 Reklam

Mot. 1989/90

Sk392

Den kraftiga ökningen av reklamen i samhället innebär ett onödigt resursslöseri både direkt i form av arbetskraft, papper, mm för reklamproduktion och indirekt genom att den ytterligare driver på en ohejdad konsumtionsutveckling. Miljöpartiet de gröna har i en parallell motion utvecklat sin syn på hur beskattningen av reklamen bör ändras och samtidigt skärpas kraftigt. För 1991 föreslår vi nu att den nuvarande reklamskatten fördubblas. Detta beräknas ge ökade intäkter med ca 0.8 miljarder vid en med ca 10 % minskad reklam mängd.

9. Företagsbeskattningen

9.1 Sänkta arbetsgivaravgifter

Huvuddelen av de medel som inflyter genom höjda energiskatter, mm på icke moms-pliktiga användare föreslås användas till sänkta arbetsgivaravgifter.

Vi föreslår en sänkning av arbetsgivaravgiften med 10 procentenheter i hela Norrland, vissa kommuner i Dalarna och Värmland samt på Gotland. Denna sänkning motiveras av regionalpolitiska skäl. Ett annat argument är att energiintensiv industri i huvudsak är lokaliserad utanför storstadsområdena och med en särskild koncentration till Norrland.

Vi föreslår också en sänkning av arbetsgivaravgifter i övriga Sverige utom storstadsområdena med 1.5 procentenheter. Detta skall ses som en skatteväxling mot de höjda energiskatterna. Utan denna skulle industrin drabbas alltför hårt. Värdet av en skatteväxling ligger i att energispar-samheten lönar sig bättre än om energiskatterna vore lägre och arbetsgivaravgifterna högre. I storstadsområdena genomförs samma sänkning, 1.5 procentenheter, för sjukvård, handikapp- och äldreomsorg.

9.2 Smaskalighet och lokal företagsanknytning

Dagens företagspolitik har ett grundläggande problem: den är för storskalig. Därutav följer ett antal konkreta delproblem, av vilka det viktigaste är att kommunerna får stora kostnader för de miljöproblem som industrierna förorsakar. Miljöpartiet de gröna anser att detta måste tas hänsyn till när det gäller närings- och skattepolitik. I fråga om näringspolitik skulle våra förslag om närfonder ge en helt annan lokal anknytning för företag. När det gäller skattepolitiken anser vi att det är väsentligt att *företagen ska betala skatt även till primärkommuner* där man har verksamhet. Dessa kommunalskatter ska ersätta kommunerna för de kostnader man får på grund av företagets läge och verksamhet och dess anställdas utnyttjande av kommunala resurser. Sådan skatt skall inte baseras på vinst utan på företagets fastighetsinnehav och eventuellt antalet anställda. Vid införandet skall den statliga skatten minskas så att den totala skatten inte ökar. Sådana skatter kan motiveras av:

a) Fastighetsinnehav eller utnyttjande av mark och ev andra naturresurser, t.ex. vatten

- b) Utsläpp som drabbar kommunens innevånare och miljö
c) Den ökade trafikbelastning och motsvarande miljöförstöring och förslitning av naturresurser som företaget orsakar

Mot. 1989/90
Sk392

9.3 Kvittning mellan förvärvskällor

Ett särskilt problem uppkommer i fråga om kvittning mellan förvärvskällor, där behovet av att skydda mot skatteflykt måste vägas mot det behov som finns för små och för nystartade företag att en förlust i en sådan förvärvskälla skall kunna kvittas mot vinst i annan förvärvskälla. Vi anser att kvittningsrätt skall finnas upp till en viss gräns; speciellt är detta viktigt för glesbygden där småföretag är en ytterst viktig del av samhällsmönstret.

10. En totalbild av miljöpartiets skatteförslag

10.1 Miljöeffekter

De ovan föreslagna skatterna och avgifterna är i många fall ägnade att utgöra ekonomiska styrmedel för en bättre miljö. Detta gäller i första hand trafiksektorn och energisektorn, där dagens problem är akuta, men det gäller också flera andra typer av konsumtion. Att på detta sätt ingripa i en marknadsekonomi med ekonomiskt styrande funktioner ger i själva verket uttryck för en mer allsidig marknadsekonomi. Varken den stumma naturen eller de framtida generationerna av människor kan nämligen försvara sig mot kortsiktiga ekonomiska intressen om inte samhället tar ansvaret och betraktar deras intressen som en del av den marknad som skall balanseras.

10.2 Fördelningseffekter

Av de sänkta inkomstskatterna på totalt 62 miljarder i RINKs förslag tillfaller ungefär 25 miljarder de 10 procent av inkomsttagarna som har inkomster över 200 000 kr (i 1991 års nivå). Detta vore acceptabelt endast om det kunde visas att dessa inkomsttagare också får betala minst lika mycket av de skattehöjningar m.m. som skall finansiera sänkningen av inkomstskatten. De analyser som gjorts visar dock att så inte är fallet.

Den skatteskala vi nu föreslår har ett högre grundavdrag men också en högre progressivitet än RINKs. Vi räknar med att, jämfört med vårt förslag, blir skatteintakterna i RINK-förslaget 10 miljarder högre från låginkomsttagarna men 12 miljarder lägre från höginkomsttagarna, om gränsen mellan de två kategorierna sättes vid 170 000 kr/år. Totalt skulle alltså miljöpartiets förslag kosta c:a 2 miljarder mindre.

10.3 Möjliga dynamiska effekter

Dynamiska effekter uppkommer om människors handlingsmönster ändras vid en reform. En reform, vars huvuddrag är sänkning av den direkta skatten och motsvarande höjning av indirekta skatter, kan väntas få två, delvis motverkande effekter:

1. Människor kan välja mer fritid genom att en kortare arbetstid kan ge oförändrad nettoinkomst samtidigt som effekten av höjningen av indirekta

skatter kan reduceras vid en miljövänlig livsföring som hushållar med knappa resurser. Eftersom varupriserna stiger kommer man att inspireras till egenproduktion och självtjänst.

2. Människor kan anse det lönt att öka sin insats av lönearbete eftersom de får behålla mer av extraförtjänsten. De kan därvid upprätthålla en hög konsumtion trots de högre indirekta skatterna.

Där den första effekten överväger, får man en ökning av livskvalitén, där den andra effekten överväger, ökas den materiella förbrukningen. I vilket fall som helst kommer valfriheten mellan handlingsmönstren att öka, vilket i och för sig är värdefullt. Det är vår förhoppning att en ökande förståelse för livets värden i själva verket innebär att den första effekten överväger.

Handlingsmönstren från miljontals individer kommer att avgöra utvecklingen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om motiven för en skattereform.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skattens funktion i miljöpolitiken.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skattens funktion i fördelningspolitiken.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett avdrag för extra arbetsinkomst skall införas 1991 enligt vad i motionen anförts,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beskattning av bilförmåner.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regler för avdrag för resor till och från arbete.

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om annorlunda principer för beskattning av fastigheter i områden med fritidsbebyggelse enligt vad som anförts i motionen.

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag om lindrad beskattning av villor med energibesparande installation.

9. att riksdagen beslutar att förnybara energikällor undantas från mervärdesskatt på energi.

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag om automatisk inflationsuppräknings av punktskatter och utsläppsskatter i enlighet med vad som anförts i motionen.

11. att riksdagen beslutar om borttagande av nuvarande punktskatter på fossila bränslen från den 1 juli 1990.

12. att riksdagen beslutar införa en råvaruskatt på fossila bränslen motsvarande 4 öre/kWh av bränslets energiinnehåll och en koldioxidskatt på samma bränslen på 25 öre/kg koldioxid från den 1 juli 1990. Skatten skall uttas även på bränslen som används i elproduktion.

13. att riksdagen beslutar att den nuvarande skatten på elektricitet tas bort från den 1 juli 1990.

14. att riksdagen beslutar införa en skatt på uran motsvarande 12,3 öre/kWh av uranets energiinnehåll från den 1 juli 1990,

15. att riksdagen beslutar höja nedsättningsregeln för elbeskattning av energikrävande industri från 1,7 till 2,2 % från den 1 juli 1990,

16. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett nytt system för återförande av energiskatt till energikrävande industri i enlighet med vad som anförts i motionen,

17. att riksdagen hos regeringen begär förslag på höjd miljöavgift och regionalt differentierade landningsavgifter för flygtrafiken från den 1 juli 1990 enligt vad som anförts i motionen,

18. att riksdagen beslutar att höja kilometerskatterna för vägtrafik med belopp motsvarande 80 öre per liter dieselolja från den 1 juli 1990,

19. att riksdagen beslutar om höjning av skattesatserna för sprit och tobak med 40 % och på vin, malt- och läskedrycker med 20 % från den 1 juli 1990,

20. att riksdagen beslutar om fördubbling av reklamskatten från den 1 juli 1990,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkning av arbetsgivaravgifterna i vissa områden samt inom vården,

22. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunal företagsbeskattning,

23. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om dynamiska effekter av en skattereform.

Mot. 1989/90
Sk392

Stockholm den 25 januari 1990

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Åsa Domeij (mp)

Carl Frick (mp)

Kjell Dahlström (mp)

Gösta Lyngå (mp)

Krister Skånberg (mp)

Lars Norberg (mp)

Roy Ottosson (mp)

